

**ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง ***
**The Demand of Furthering Study in Master of Public
Administration at Prince of Songkla University
Trang Campus**

ฮาซันอักริม ดงนะเต็ง และครรชิต เชื้อขำ
Hasan Akrim Dongnadeng and Khanchit Chuarkham
คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
Faculty of Commerce and Management,
Prince of Songkla University, Trang Campus
Corresponding Author, Email: arson.do@psu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่คัดเลือกด้วยวิธีเจาะจง จำนวน 40 คน ประกอบด้วยข้าราชการ 17 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรใกล้เคียง 15 คน นักการเมืองท้องถิ่น 5 คน และพนักงานบริษัทเอกชน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการต้องการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มความรู้และพัฒนาศักยภาพให้มีความสามารถหลากหลาย นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน พัฒนาการงานหรือบริหารงานราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ นักศึกษาต้องการนำความรู้ไปสอบเป็นข้าราชการและเพิ่มโอกาสการมีงานทำ นักการเมือง

---

* ได้รับความ: 19 มิถุนายน 2563; แก้ไขบทความ: 11 ตุลาคม 2563; ตอปรับตีพิมพ์: 22 ตุลาคม 2563

ท้องถิ่นต้องการศึกษาต่อเพื่อการยอมรับของคนในชุมชน นำความรู้ไปพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน พนักงานบริษัทเอกชน ต้องการศึกษาต่อเพื่อเปลี่ยนอาชีพและนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการศึกษาเนื้อหาด้านองค์การและการจัดการ นโยบายสาธารณะและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งมีความสนใจทำวิทยานิพนธ์ในประเด็นดังกล่าว และยังสนใจประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโครงการของรัฐ ความมั่นคงของมนุษย์และภัยคุกคาม การบริหารความขัดแย้ง การบริหารความเสี่ยงองค์กรของรัฐ สังคมผู้สูงอายุ ชุมชนและเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงเวลาเรียนที่เหมาะสมคือ วันเสาร์และอาทิตย์ โดยใช้เงินทุนส่วนตัว และเห็นว่าหลักสูตรควรมีค่าเทอมไม่เกิน 30,000 บาท รวมทั้งต้องการให้มีทุนสนับสนุนการศึกษาและทุนวิจัยสำหรับนักศึกษา งานวิจัยนี้เสนอแนะว่ามหาวิทยาลัยควรมีส่วนลดค่าเทอมให้กับศิษย์เก่า ควรมีทุนการศึกษาจัดสรรทุนสนับสนุนการวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และควรมีรายวิชาที่ทันสมัยมีเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

คำสำคัญ: ความต้องการ; การศึกษาต่อ; รัฐประศาสนศาสตร์; ปริญญาโท

Abstract

This research aims to explore the demand of furthering study in the Master of Public Administration at Prince of Songkla University, Trang Campus. The research was regarded as a qualitative research deploying an interview approach. A total of 40 key informants was selected purposively as a sample of the study, comprising of 17 civil servants, 15 fourth year students majoring in Public Administration and other related fields of studies, 5 local politicians, and 3 private company employees.

As of result, this research reveals that: civil servants were shown to pursue their higher education for the purpose of knowledge enhancement, future application at work, self-development, and career advancement. Students expected to continue their higher education as a preparation for a public tendering and increasing their chances for employment. While local politicians were found to further their study for a public acceptance in the community, as well as to apply knowledge for developing

local government organizations and communities. Whereas private company employees needed to continue their study for work-shifting and practical use at work. Most of the key informants were found to be interested in the field of organizational management, public policy, and human resource management. Also, they were shown to have research interests in these fields of studies in addition to their specific research interests in government project management, human security and threats, conflict management, risk management in the public sector, aging society, and a community with sufficiency economy. A suitable study schedule to conduct the program was found to be on Saturday and Sunday with a tuition fee of less than 30,000 bath per semester, including the availability of scholarships and research grants for graduate students. This research suggests that the university should offer a tuition fee discount for alumni, provide scholarships and research grants for graduate students, as well as offer practical courses.

Keywords: demand; furthering study; public administration; master's degree

1. บทนำ

การศึกษาเป็นหนึ่งในส่วนประกอบพื้นฐานของการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคง เป็นจุดเริ่มต้นของความรู้ความเข้าใจในทักษะด้านต่างๆ กล่าวได้ว่าการศึกษาคือสิ่งจำเป็นในการพัฒนาความรู้ เพื่อนำไปพัฒนางานที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพทันสมัย ก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา (ชลธิชา สุขเกษม, 2554) การศึกษาในระดับปริญญาตรีบุคคลส่วนใหญ่คิดว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าใครก็สามารถสำเร็จการศึกษาได้ แต่การศึกษาในระดับที่สูงกว่านั้นค่อนข้างยากและต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างมาก แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาจะช่วยยกระดับศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นที่ต้องการของหน่วยงาน องค์กร และสังคม (ประดิษฐ์พงศ์ ไตรธรรมเจริญ, 2555) ดังนั้น ความต้องการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเป็นความต้องการที่มีผลมาจากแรงกระตุ้นจากความต้องการขั้นพื้นฐานร่วมกับสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคคลต้องการเรียนรู้ในบางสิ่งบางอย่างที่ตนเองขาดแคลน เพื่อให้ตนเองมีศักยภาพที่ดีขึ้น (ชาวุฒิ ปลื้มสำราญ, 2553)

ในอดีตการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารราชการนั้นไม่เป็นที่นิยมหรือเป็นที่สนใจมากนัก การศึกษาด้านการบริหารราชการหรือรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นจากการ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา โดย Foreign Operations Administration ให้ความช่วยเหลือถ่ายทอด เทคโนโลยีและองค์ความรู้เพื่อเป็นการสร้างเสริมศักยภาพพื้นฐานให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดย เน้นการช่วยเหลือในการก่อตั้งสถาบันการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยในปี พ.ศ. 2496 มหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา เริ่มการเจรจากับรัฐบาลไทยเพื่อ นำเสนอหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ได้ให้คำแนะนำเฉพาะด้านและอบรมบุคลากรเพื่อสร้าง สถาบันด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 ได้มีการลงนามความร่วมมือจัดตั้งคณะ รัฐประศาสนศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเริ่มจัดการเรียนการสอนในปี พ.ศ. 2499 โดยช่วงแรกรัฐบาลสหรัฐอเมริการส่งอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอินเดียนามาร่วมวางหลักสูตร และร่วมสอน และขณะเดียวกันได้มีการส่งนักศึกษาไทยไปศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ใน ระดับที่สูงขึ้นที่สหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะที่มหาวิทยาลัยอินเดียนา และเมื่อสำเร็จการศึกษา กลับมาได้ดำเนินการสอนโดยฝ่ายไทยทั้งหมด จนในปี พ.ศ. 2503 สหรัฐอเมริการมีนโยบายลด ความช่วยเหลือลง มูลนิธิ Ford ได้เข้ามาช่วยเหลือ โดยในปี พ.ศ. 2506 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ทรงปรารภกับ Mr.David Rockefeller ประธานมูลนิธิ Rockefeller เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศรวมถึงการก่อตั้งสถาบันการศึกษาระดับสูงเพื่อพัฒนา บุคลากรที่สามารถรับใช้ประเทศในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาประเทศ ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 จึงได้มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ขึ้นโดยความร่วมมือของ Midwest University Countium for International Activities-MUCIA มูลนิธิ Ford และ รัฐบาลไทย (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2562) นับเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญของการศึกษา ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ของไทย จนในปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาต่างๆ ดำเนินการจัดการเรียน การสอนด้านรัฐประศาสนศาสตร์ในทุกระดับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากมีผู้ให้ ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารราชการมากขึ้น อันเนื่องจากหลายปัจจัย เช่น การ เปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อบทบาทหน้าที่ ของทั้งภาครัฐและเอกชน (ชลธิชา สุขเกษม, 2554) เป็นเหตุให้บุคคลที่ทำงานทั้งภาครัฐและ เอกชนต้องปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ในการจัดทำหลักสูตรด้านรัฐประศาสนศาสตร์สิ่งจำเป็นที่ผู้จัดทำต้องคำนึงถึง นอกเหนือจากความต้องการของผู้เรียนคือ มาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งกรอบมาตรฐานดังกล่าวกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ครอบคลุม 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งเป็นกรอบมาตรฐานอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ ดังปรากฏใน ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2558 เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้อธิบายลักษณะของสาขาวิชาว่าต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งเน้นแนวคิดและกระบวนการต่างๆ ในการบริหารงานภาครัฐ มุ่งเน้นการสร้างพหุวิทยาการเพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา มีความรู้และทักษะในการประกอบวิชาชีพในหน่วยงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประกาศดังกล่าวได้กำหนดเนื้อหาสาระออกเป็น 5 กลุ่มองค์ความรู้ ได้แก่ 1) องค์การและการจัดการ 2) นโยบายสาธารณะ 3) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 4) ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และ 5) การคลังและงบประมาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

มีนักวิจัยได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ดังเช่น นวมินทร์ ประชานันท์ (2552) ได้กล่าวว่าหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ ด้านจิตใจ ด้านทักษะ และด้านการมีชีวิตอยู่ในสังคมที่ดี โดยหลักสูตรต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับ เพื่อเป็นตัวชี้แนะทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยปัจจัยดังกล่าวจะก่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาตามที่มุ่งหวัง สอดคล้องกับ ญฐปกรณ จันทะปิตตา (2555) ที่กล่าวว่าการศึกษาในระดับปริญญาโทด้านรัฐประศาสนศาสตร์ได้รับความสนใจจากบุคลากรทั่วไปเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือบุคคลที่กำลังทำงานในองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชน ต่างให้ความสนใจกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพราะคิดว่าการศึกษาเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานของตนเองและองค์กรได้ นอกจากนี้ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจะเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนให้เกิดการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ ในขณะที่ ศุภชัย ยาวะประภาษ (2557) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ไว้ว่า หลักสูตรควรมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับ

เนื้อหาปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศในขณะนั้น โดยจำเป็นต้องมี ทักษะทางด้านภาษาและทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการให้บริการภาครัฐและพัฒนาระบบบริหารรัฐกิจ นอกจากนี้ ปรัชญา ชะนะการณ, ภิรกาญจน์ ไข่นุ่นนา และกุสุมา ภูใหญ่ (2561) ได้กล่าวไว้ว่าหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จำเป็นต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้ แบ่งออกได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การแสวงหาความรู้เชิงนิรนัย โดยผ่านการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี การจัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศทางวิชาการ รวมทั้งการฝึกทักษะด้านการวิจัยเพื่อให้นักศึกษาเข้าถึงความรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประยุกต์ใช้ 2) การแสวงหาความรู้เชิงอุปนัย หลักสูตรควรมีระบบการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความร่วมมือระหว่าง อาจารย์ นักวิจัยและนักศึกษาในลักษณะที่มิวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้างนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และ 3) การแสวงหาความรู้แบบองค์รวม โดยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงและประยุกต์ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบริบทแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมมาสู่การเรียนรู้และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ได้

นอกจากนี้ ศรุตา ชัยสุวรรณ และคณะ (2561) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าการพัฒนาหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการหล่อหลอมให้ผู้เรียนนั้นสามารถนำความรู้จากศาสตร์ที่หลากหลายมาบูรณาการเพื่อสร้างความรู้ที่สามารถเชื่อมโยงการศึกษากับการพัฒนาประเทศ และต้องสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ปัจจุบันประเทศไทยประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์หนึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เน้นการปรับเปลี่ยนภาครัฐ (ประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580, 2562) ซึ่งมีผลอย่างสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตรทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ที่จะต้องสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาและบริบททางด้านการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง เปิดสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 อีกทั้งยังไม่เคยมีการวิจัยที่เกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

ผลจากการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและวางแผนจัดการศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่สนใจศึกษาต่อ รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

1. **รูปแบบการวิจัย** ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากผู้วิจัยสามารถหาคำตอบในประเด็นที่สนใจได้ในรายละเอียดดังที่ Mathie and Camozzi (2005) และ Patton (1990) ระบุว่านักวิจัยจะสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ในเชิงลึกจากการใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

2. **การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล** ผู้ให้ข้อมูลหลักของงานวิจัยนี้ ได้มาจากการคัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจงไปยังบุคคลที่ทำงานในองค์กรภาครัฐและเอกชน นักการเมืองท้องถิ่น รวมทั้งนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดตรังที่มีความสนใจศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 40 คน โดยจัดลำดับความสำคัญและสัดส่วนจำนวนผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

2.1 กลุ่มข้าราชการ โดยกำหนดสัดส่วนไว้ขั้นต่ำร้อยละ 30 เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ในการปฏิบัติงานและพัฒนาองค์กรภาครัฐ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล คือมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี และปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5

2.2 กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตหรือหลักสูตรใกล้เคียง ในจังหวัดตรัง กำหนดสัดส่วนขั้นต่ำร้อยละ 20 เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สามารถ

นำความรู้ในระดับปริญญาตรีในสาขาที่เกี่ยวข้องมาต่อยอดเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่เข้มข้นมากขึ้น มีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยในจังหวัดตรัง และมีความสนใจในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5

2.3 กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น กำหนดสัดส่วนขั้นต่ำร้อยละ 10 เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สามารถนำความรู้ทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานท้องถิ่นต่อไป มีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ มีตำแหน่งบริหารในองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และมีอายุไม่เกิน 40 ปี ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

2.4 กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน กำหนดสัดส่วนขั้นต่ำร้อยละ 5 เนื่องจาก เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีโอกาสในการพัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในงานที่มีความมั่นคง มีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ทำงานในตำแหน่งที่ต้องใช้ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และมีอายุไม่เกิน 35 ปี ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

3. เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ คุณวุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษาหรือกำลังศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลความต้องการศึกษาต่อ ประกอบด้วย 1) เหตุผลในการศึกษาต่อปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต 2) ความสนใจเป็นพิเศษในเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต 3) วัน-เวลาที่เหมาะสมที่ต้องการเรียน 4) แหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา 5) ความเหมาะสมของค่าเทอม 6) ความต้องการทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์และประเด็นวิจัยที่สนใจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ.2563 ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล นักวิจัยอธิบายวัตถุประสงค์และรายละเอียดการวิจัยให้ผู้ให้ข้อมูลทราบก่อนพิจารณาลงนามยินยอมการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย รวมทั้งการขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ และจัดบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ แก่นสาระ จัดหมวดหมู่คำตอบและสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีสถานภาพโสด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,000-30,000 บาท และส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านรัฐประศาสนศาสตร์ รองลงมาคือหลักสูตรนิติศาสตร์ หลักสูตรรัฐศาสตร์ หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ และหลักสูตรบริหารธุรกิจ สามารถสรุปผลการวิจัยดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ประเด็น	ความต้องการ
เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อ	กลุ่มข้าราชการ - เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น - นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์พัฒนาการทำงานหรือบริหารงานราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น - เพื่อความเจริญก้าวหน้าของอาชีพการงาน - เพื่อเพิ่มโอกาสในการเลื่อนระดับตำแหน่งให้สูงขึ้น - เพื่อร่นเวลาในการเลื่อนระดับตำแหน่งที่สูงขึ้น - เพื่อต่อยอดหรือยกระดับความรู้ที่มีอยู่จากหลักสูตรเดิมหรือมีความใกล้เคียงกับงานและหน้าที่ที่ทำในปัจจุบัน - เพื่อสอบเปลี่ยนหน้าที่การงานไปยังหน่วยราชการอื่น กลุ่มนักศึกษา - นำความรู้ที่ได้รับไปสอบเป็นข้าราชการ - เพิ่มโอกาสการมีงานทำ

ประเด็น	ความต้องการ
	กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น - เพื่อการยอมรับของคนในชุมชน คนรู้จักหรือกลุ่มนักการเมืองด้วยกัน - นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ใช้ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาชุมชนให้มีความอยู่ดีกินดีมากขึ้น - ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น
	กลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน - เพื่อเปลี่ยนอาชีพให้มั่นคง - นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเชิงลึก
ความสนใจเนื้อหา รายวิชา	- องค์กรและการจัดการ - นโยบายสาธารณะ - การบริหารทรัพยากรมนุษย์ - ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์และ - ด้านการคลังและงบประมาณ
ช่วงเวลาในการเรียน แหล่งเงินทุนสนับสนุนใน การศึกษาต่อ	วันเสาร์และอาทิตย์ 09.00-16.30 น. - เงินทุนของส่วนตัว - การสนับสนุนจากหน่วยงาน - การกู้ยืมสหกรณ์
ความเหมาะสมของค่าเทอม ต่อภาคการศึกษา	- ส่วนใหญ่เห็นว่าค่าเทอมที่มีความเหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 18,000 - 30,000 บาทต่อภาคการศึกษา
ความสนใจในการทำ วิทยานิพนธ์หรือสาร นิพนธ์และประเด็นวิจัย	ส่วนใหญ่ต้องการทำวิทยานิพนธ์ โดยมีประเด็นวิจัยที่สนใจดังนี้ - พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ - การบริหารองค์กร - นโยบายสาธารณะ - บริหารโครงการของรัฐ - ความมั่นคงของมนุษย์และภัยคุกคาม

ประเด็น	ความต้องการ
	- การบริหารความขัดแย้ง - การบริหารความเสี่ยงองค์กรของรัฐ - สังคมผู้สูงอายุ - ชุมชนและเศรษฐกิจพอเพียง

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เหตุผลที่ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

จากผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการศึกษาต่อนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามลักษณะของอาชีพ ดังนี้ กลุ่มอาชีพรับราชการให้เหตุผลว่าต้องการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์กับการทำงาน พัฒนาการทำงานหรือบริหารงานราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เพื่อความเจริญก้าวหน้าของอาชีพการงาน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเลื่อนระดับตำแหน่งให้สูงขึ้น เพื่อร่นเวลาในการเลื่อนระดับตำแหน่งที่สูงขึ้น เพื่อต่อยอดหรือยกระดับความรู้ที่มีอยู่จากหลักสูตรเดิมหรือมีความใกล้เคียงกับงานและหน้าที่ที่ทำในปัจจุบัน เพื่อต้องการสอบเปลี่ยนหน้าที่การงานไปยังหน่วยราชการอื่น กลุ่มนักศึกษา ให้เหตุผลว่าต้องการนำความรู้ไปสอบเป็นข้าราชการ และเพิ่มโอกาสการมีงานทำ ในขณะที่กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นให้เหตุผลว่าต้องการศึกษาต่อเพื่อการยอมรับของคนในชุมชนหรือคนรู้จัก หรือกลุ่มนักการเมืองด้วยกัน นำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์กับการพัฒนางานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาชุมชนให้มีความอยู่ดีกินดีมากขึ้น ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น ส่วนกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน ระบุว่าต้องการศึกษาต่อ การเปลี่ยนอาชีพให้มีความมั่นคง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานเชิงลึก ซึ่งผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับเหตุผลการตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ของ ชลธิชา สุขเกษม (2554) ที่พบว่า การเพิ่มพูนความรู้ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และการนำคุณวุฒิที่ได้ไปเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นเหตุผลหลักของการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐปรกรณ์ จันทะปิตตา (2555)

ที่พบว่าความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คือ ต้องการงานในตำแหน่งที่สูงขึ้นและมีโอกาสปรับเงินเดือนให้สูงขึ้น และยังคงเป็นเหตุผลเดียวกันกับการเลือกเรียนปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและมหาวิทยาลัยเอกชน

2. ความสนใจเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

จากผลการวิจัยพบว่า มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนให้ความสนใจเป็นพิเศษในเนื้อหามากกว่าหนึ่งด้าน โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความสนใจเป็นพิเศษในเนื้อหาด้านองค์การและการจัดการ ซึ่งเป็นจำนวนที่เท่ากับผู้ที่สนใจเป็นพิเศษในเนื้อหาด้านนโยบายสาธารณะ รองลงมาคือผู้มีความสนใจเป็นพิเศษในเนื้อหาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์และด้านการคลังและงบประมาณ ตามลำดับ โดยให้เหตุผลที่สนใจเป็นพิเศษในเนื้อหาดังกล่าวว่า เป็นวิชาที่อยู่ในสายงานที่รับผิดชอบ ใกล้เคียงกับสายงานที่รับผิดชอบ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทในการทำงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้เพื่อใช้ความรู้ในด้านดังกล่าวสำหรับสอบเข้ารับราชการ

3. ช่วงเวลาในการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่าช่วงเวลาของการเรียนที่เหมาะสมคือ วันเสาร์-วันอาทิตย์ ภาคพิเศษ เวลา 09.00-16.30 น. ทั้งนี้เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ว่างจากการทำงานประจำ ผลการวิจัยนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับผลการวิจัยความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของ ธาตุมิ ปลื้มสำราญ (2553) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา ของ ศรุตาศัยสุวรรณ และคณะ (2561) รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ของ ณฐปกรณ์ จันทะปิดตา (2555) ที่พบว่า ผู้สนใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นส่วนใหญ่สนใจศึกษาในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เนื่องจากอาชีพที่ทำอยู่ไม่สะดวกต่อการเรียนในภาคปกติหรือในเวลาราชการ และยังคงเป็นช่วงเวลาที่เดียวกันกับการเลือกเรียนปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและมหาวิทยาลัยเอกชน

4. แหล่งเงินทุนสนับสนุนในการศึกษาต่อ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะใช้เงินทุนของตัวเองเป็นแหล่งเงินทุนในการศึกษาต่อ รองลงมาคือ แหล่งเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน นอกจากนี้การกู้ยืมสหกรณ์ คือแหล่งทุนเป้าหมายที่ผู้ให้ข้อมูลคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับ ศรดา ชัยสุวรรณ และคณะ (2561) ที่พบว่าผู้สนใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา ส่วนใหญ่ใช้ทุนส่วนตัว

5. ความเหมาะสมของค่าเทอมต่อภาคการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่าค่าเทอมที่มีความเหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 18,000 - 30,000 บาทต่อภาคการศึกษา ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยของ นวมินทร์ ประชานันท์ (2552) ที่พบว่า ค่าเทอมของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ควรอยู่ในระดับที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้ ในขณะที่ผลการวิจัยของ ประดิษฐ์พงศ์ โตธรรมเจริญ (2555) พบว่าค่าเทอมมีผลต่อการเลือกเรียนปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ความสนใจในการทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์และประเด็นวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความสนใจทำวิทยานิพนธ์และส่วนน้อยที่สนใจทำสารนิพนธ์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของ ธาตุณี ปลื้มสำราญ (2553) ที่พบว่า ผู้สนใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นส่วนใหญ่สนใจการทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ของ ณฐปรกรณ์ จันทะปิดตา (2555) ที่พบว่าผู้สนใจศึกษาต่อส่วนใหญ่จะทำวิทยานิพนธ์

สำหรับประเด็นวิจัยที่ผู้ให้ข้อมูลมีความสนใจส่วนใหญ่เป็นประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารองค์กร และนโยบายสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับการบริหารโครงการของรัฐ ความมั่นคงของมนุษย์และภัยคุกคาม การบริหารความขัดแย้ง การบริหารความเสี่ยงองค์กรของรัฐ สังคมผู้สูงอายุ รวมถึงเกี่ยวกับชุมชนและเศรษฐกิจพอเพียง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1.1 มหาวิทยาลัยควรมีทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- 1.2 ควรมีส่วนลดค่าเทอมให้กับศิษย์เก่าที่มาศึกษาต่อในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
- 1.3 ควรจัดสรรทุนสนับสนุนการทำวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
- 1.4 ควรมีรายวิชาที่ทันสมัยมีเนื้อหาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

- 2.1 ศึกษาความต้องการของผู้ใช้มหาบัณฑิตด้านรัฐประศาสนศาสตร์ต่อการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
- 2.2 ศึกษาคุณลักษณะหรือสมรรถนะมหาบัณฑิตด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ในมุมมองของหน่วยงานผู้ใช้มหาบัณฑิต หรือผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (26 มิถุนายน 2558). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา*

สาขารัฐประศาสนศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2563, จาก

http://www.mua.go.th/users/tqfhed/news/data6/M_D_Public%20Administration_m1.pdf

ชลธิชา สุขเกษม. (2554). การตัดสินใจศึกษาต่อของนิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณฐปกรณ์ จันทะปิตตา. (2555). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์: กรณีศึกษาบุคลากรการศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์. *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ธำมณี ปลื้มสำราญ. (2553). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต คณะ
พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.
- นวมินทร์ ประชานันท์. (2552). ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราช
ภัฏบุรีรัมย์. *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประดิษฐ์พงศ์ โตธรรมเจริญ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนปริญญาโทคณะบริหารธุรกิจ
ระหว่างมหาวิทยาลัยรัฐบาลและมหาวิทยาลัยเอกชน. *สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปวิษฐา ชนะการณ, ภีรกาญจน์ ไช้หนูนา และกุสุมา กุใหญ่ (2561). การสื่อสารเพื่อสันติภาพ:
แนวคิดและข้อเสนอสำหรับการออกแบบหลักสูตร ในระดับบัณฑิตศึกษา คณะ
วิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 29 (2), 149-160.
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580). (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 136.
ตอนที่ 51 ก. หน้า 1
- ศรุดา ชัยสุวรรณ และคณะ. (2561). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา. *Journal of
nakhonratchasima college*. 12 (2), 11-25.
- ศุภชัย ยาวะประภา. (2557). การจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์. *รายงานการวิจัย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2562). *ประวัติความเป็นมาของคณะรัฐประศาสนศาสตร์*.
สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2563, จาก <http://gspace.nida.ac.th/th>.
- Mathie, A. & Camozzi, A. (15 January 2005). *Qualitative research for tobacco
control: A how-to introductory manual for researchers and development
practitioners*. Retrieved January 10, 2020, from [https://idl-bnc-
idrc.dspacedirect.org/bitstream/handle/10625/31535/IDL-35.pdf?sequence
=11&isAllowed=y](https://idl-bnc-idrc.dspacedirect.org/bitstream/handle/10625/31535/IDL-35.pdf?sequence=11&isAllowed=y)
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. Beverly Hills,
CA: Sage.